

"הפנים האישיות של האסון הלאומי", מוחמד עאטף ח'טיב, יפו, 27.8.2025

מבוא

עידו שחר: אז שוב צהריים טובים. אנחנו במפגש נוסף של עיניים על עזה, שתכליתו כתמיד תכלית משולבת: גם ללמוד ולהבין טוב יותר מה שקורה, וגם להתנגד למציאות הנוכחית ולמדיניות הנפשעת שהמשלה והצבא מקדמים. היום אנחנו מבקשים להפנות תשומת לב לנושא מושתק שכמעט לא זוכה להתייחסות בתקשורת ובשיח הציבורי בישראל. כידוע לכולנו בוודאי, לרבים מהפלסטינים אזרחי ישראל יש קרובי משפחה מקרבה ראשונה בעזה. ולכן האסון הקולוסלי, כמעט בסדר גודל תנ"כי, שמתרחש כעת ברצועת עזה הוא לא מופשט כלל ועיקר עבורם. יש לו שמות ופנים וגופים בשר ודם, של בני משפחה אהובים שמאוימים ונמצאים בסכנה, או נפגעים, נרצחים או נפצעים, וסובלים מחרפת רעב. אנחנו מבקשים לשמוע היום את דבריו של מוחמד עאטף ח'טיב, בחור צעיר כפי שאתם רואים, יליד יפו, בן לאם מיפו ולאב תושב עזה. למרבה הצער, אביו נהרג שם לפני כחודשיים בעודו מנסה להשיג מזון למשפחתו. אנחנו אסירי תודה למוחמד שהסכים לשוחח איתנו ולחלוק איתנו את הסיפור של אביו ושל. ומה שנעשה היום, במידה מסוימת כמו השיחה שהייתה ביום ראשון ["עדות אישית", שיחה עם מנווא אל-מסרי, תושבת העיר עזה, 24/8/2025], זה מעין ראיון עם שאלות מנחות. אני אפנה למוחמד שאלות במשך כשמונה דקות, ולאחר מכן נפתח את הדיון לשאלות בצ'אט מהקהל. אז שוב תודה מוחמד שהסכמת לשוחח איתנו.

שיחה

עידו: אולי רק בכמה מילים תספר לנו בקצרה קצת רקע עליך ועל המשפחה.

מוחמד: אני מוחמד, אני מיפו, אני בן 23. יש לי אחות גדולה, שני אחים קטנים שהם תאומים. נולדתי ביפו. גדלתי עם אבא שלי עד גיל תשע שנים. אבא שלי הוא בעצם מעזה. הוא עלה לפה בגיל 15 לפני האינתיפאדה. הוא חי פה, התחתן עם אמא שלי. הם נלחמו תשע שנים בשביל להוציא לו תעודת זהות [ישראלית]. בסוף כשהם התגרשו, כלאו אותו בכלא, ואז גירשו אותו לעזה. משם היה [לנו] קשר רק טלפוני. לא באמת היה איזשהו מפגש פיזי ביני לבינו.

עידו: אז המשכתם להיות בקשר, אבל בעיקר דרך הטלפון, ואולי בהמשך גם דרך האינטרנט או הוואטסאפ. איפה הם גרו בעזה?

מוחמד: בשכונת תופאח.

עידו: בשכונת תופאח שהיא אחת השכונות של העיר עזה עצמה. ואבא שלך התחתן שם בעזה. אני מבין שיש שני אחים צעירים שנולדו?

מוחמד: כן, יש לי שני אחים צעירים. יש לי אחות בת שבע שנים שקוראים לה נור, ויש לי עוד אח שהוא בן תשע שקוראים לו עבד. ושניהם עכשיו שם, עם מה שנשאר מהמשפחה.

עידו: ומה תוכל לספר לנו, ככל שאתה יודע ומכיר, על מה שקורה איתם לאחר השביעי באוקטובר, וכאשר ישראל בעצם מתחילה את המלחמה?

מוחמד: לאחר השביעי באוקטובר, הם נכנסו לפאניקה לגבי מה שהולך לקרות במלחמה וכמה זמן זה הולך להימשך. הם היו רגילים למלחמות של שלושה-ארבעה חודשים. הם לא חשבו שזו באמת מלחמה שהולכת להימשך הרבה יותר. חודשיים-שלושה חודשים אחרי שהתחילה המלחמה הם קיבלו הוראות פינוי דרומה. הם גרו באוהלים, בבתי ספר, בבתי חולים, איפה שהם יכלו לחיות, גם בבתי נטושים. וזו היתה המציאות: כל כמה חודשים צריכים עוד פעם לארוז את הדברים ולעזוב את הכל. וכל פעם הם לקחו פחות ופחות דברים איתם. הם היו צריכים לבחור מה באמת יעזור להם בהמשך, ומה באמת לא חשוב.

עידו: והמשפחה נשארה כולם ביחד, כלומר אבא שלך ואשתו החדשה והילדים?

מוחמד: כן, עם הדודים ועם סבתא שלי וסבא שלי. בהמשך המלחמה, גם חלק מהמשפחה, חוץ מאבא, גם הם מתו במלחמה.

עידו: זאת אומרת עוד בני משפחה נהרגו?

מוחמד: כן.

עידו: והבית שלהם בשכונת תופאח עוד עומד או שהוא הופצץ?

מוחמד: נהרס, הופצץ.

עידו: ואיפה הם נמצאים היום?

מוחמד: היום הם גם באזור של שכונת התופאח, גם בעיר עזה. יש פחד גדול ממה שהולך להיות, מהתוכנית לכיבוש העיר עזה. הם מפחדים מהזמן שתבוא דרישת פינוי, שהם שוב יזוּזו. הם ממש מפחדים ממה שהולך להיות, גם רעב וגם הפחד, וגם אין תקווה. זה מאוד קשה.

עידו: מה אתה יכול לספר על הנסיבות שבהן איבך נהרג?

מוחמד: אבא שלי הלך לחפש אוכל באחד הבתים הנטושים. הוא לא הלך למרכזי הסיוע של ה-GHF, בגלל שזה נראה לו יותר מדי מסוכן ללכת לשם בשביל אוכל, יותר סיכוי למות מאשר להשיג את האוכל באמת. והוא פשוט נכנס לאזור שבו היה טנק. ואז, [הם, החיילים] קיבלו הוראה להפציץ את הבניין שבו הוא התחבא. הם הפציצו את הבניין, ורק שבוע אחר כך הם יכלו למצוא אותו ולהוציא את הגופה שלו. שבוע הוא היה נעדר. מצאו את הגופה שלו אחרי שבוע.

עידו: ואתם עמדתם בקשר לכל אורך הזמן הזה?

מוחמד: כן, לכל אורך הזמן, בשיחות שבועיות.

עידו: עם בני המשפחה, עם אבא שלך ועם בני המשפחה והאחים הצעירים? יש איזה דרך שאתם יכולים לעזור להם, לתמוך בהם?

מוחמד: יש כאן אנשים שאני מכיר שיש להם גם סוג של קשרים לצלב האדום שיכולים כן לתת להם סיוע כשיהיה. אבל כרגע אין באמת סיוע.

עידו: אתה יודע אם כרגע הם ממש סובלים מרעב או שהם בכל זאת יותר...

מוחמד: כן, הם סובלים רעב. אתמול ממש דיברתי עם קרוב משפחה שלי. שאלתי אותו מה המצב, והוא אמר לי "אנחנו באמת צריכים כל דבר. כל מה שזה לא יהיה פשוט שיביאו לנו. אפילו סירים, אם יש סירים שאפשר להביא בשביל להכין בהם אוכל. אין לנו קמח, ואין לנו סירים.

עידו: אם אתה יכול לשתף איתנו חומרים נגישים משם?

מוחמד: כן, אני אבדוק.